

Роздуми на прочитану книгу від головного бібліографа ОННБ, Заслуженого працівника культури України - Єфімової Анни Іванівни.

Детальніше...

Шолом-Алейхем (справжнє прізвище, ім'я та по батькові — Рабинович Шолом Нохумович, який прожив на світі 57 років (1859-1916 рр.), так писав про себе: «Я єврейський народний письменник побуту, який пише єврейським розмовним діалектом, що його називають жаргоном...» І дійсно, це був єврейський письменник. Один з класиків літератури мовою ідіш, писав також мовою іврит та російською.

Одержавши початкову освіту в хедері (єврейська початкова релігійна школа), він у 1873-1876 рр. вчився у Переяславському повітовому училищі, яке й закінчив з відзнакою. Перше оповідання російською мовою «Єврейській Робінзон Крузо» написав у 1877 році, працюючи домашнім учителем у сім'ї заможного орендатора. Перші кореспонденції та публіцистичні статті мовою іврит побачили світ у газетах «Гацефіра» та «Гамейліц». А перші художні твори мовою ідіш — повість «Два камені» та оповідання «Вибори» — з'явилися у 1883 р. в щотижневнику А. Целербаума «Юдішес Фолксблатт» в Санкт-Петербурзі. Тоді ж він уперше підписався псевдонімом «Шолом-Алейхем» (мовою ідіш — «Мир вам!»).

Упродовж 1880-1890 рр. у газеті вийшла ціла низка його публікацій. Несподівано для себе і для всіх Шолом-Алейхем став літературним критиком. Цикл статей про сучасних єврейських письменників, про їхні твори, де він аналізує життя євреїв, визначив тему: «Тема злидарства в єврейській літературі». Саме ця тема проходить червоною ниткою в його творах цього періоду («Сімдесят п'ять тисяч», «Зачарований кравець», «Менахем-Мендл», «Тевье-молочар», «Виграшний білет», «Весела компанія», «Шістьдесят шість», «Хлопчик Мотл» та ін.)

Ще у 1886 р. Шолом-Алейхем на зборах київських єврейських письменників оголосив, що хотів би видавати свій власний літературний журнал мовою ідіш, у якому згуртує найкращі єврейські літературні сили. Перше число цього журналу, (1888 р.) чи радше альманаху, («Ді юдіше фолкс-бібліотек» — «Єврейська народна бібліотека») — мало три розділи: белетристику, критику, публіцистику. Сузір'я імен єврейської літератури прикрашало журнал: повість «Перстень щастя» Мойхер-Сфоріма, балада «Моніш» Іцхака Лейбуша Переца, вірші: Авраама Бера Готлобера та багато інших. Багато публіцистичних статей, критичних есе та роман «Стемпеню» належали самому Шолом-Алейхему.

На жаль, вийшло всього 2 томи журналу. Збанкрутівши, письменник рятувався від кредиторів, вивезши родину до Одеси. Це не чуже місто для нього, тут було багато друзів, знайомих, літераторів. Залишивши родину в Одесі, Шолом-Алейхем перебував деякий час за кордоном, а коли небезпека арешту минула, повернувся в Одесу, де і прожив 2 з половиною роки. І не біда, що тісне, темнувате помешкання на Канатній, 26 ледве вміщало сім'ю письменника. Головне, що в Одесі жили на той час усі найвідоміші єврейські письменники: Мойхер-Сфорім, Равницький, Бен-Амі, Бялик та інші. Наприкінці XIX століття Одеса була ще одним центром європейського культурного життя в Російській імперії: євреїв тут мешкало, згідно з переліком 1897 р., майже сто сорок тисяч — третину всього населення цього міста становили євреї, тут виходили російсько-єврейські видання «Одеський листок» та «Одеські новини», в яких почав публікуватися і Шолом-

Алейхем; російська адміністрація міста до євреїв ставилася доброзичливо, заохочувала їх до участі в господарському і культурному житті міста.